

Nová kampaň „Změň svůj šatník“ požaduje radikální transformaci textilního průmyslu

V dnešní době se vyrobí, spotřebuje a vyhodí více oblečení než kdykoli předtím. To vytváří obrovský tlak nejen na naši planetu, ale také na 60 milionů pracujících v oděvnictví. Kampaň, kterou dnes spouští European Environmental Bureau (EEB) spolu s 24 organizacemi občanské společnosti z celé EU, vyzývá vedoucí představitelé EU, aby bezodkladně podnikli kroky k posílení tohoto odvětví.

„Textilní průmysl je jedním z největších znečišťovatelů a je plný vykořisťování. Naše nová kampaň vyzývá k radikální transformaci způsobu výroby, prodeje, používání a opětovného nošení oblečení,“ vysvětlila Patrizia Heidegger, ředitelka pro globální politiku a udržitelnost v EEB. *„V letošním roce mají vedoucí představitelé EU šanci podpořit ambiciózní Textilní strategii založenou na spravedlnosti a udržitelnosti. Je na čase, aby se módní průmysl vzdal snahy o stále větší hospodářský růst, který je neslučitelný s řešením zhoršování stavu životního prostředí a klimatu a se snižováním globálních nerovností“*, dodává Heidegger.

Stále kratší doba využití pořízeného oblečení vede k tomu, že se v celosvětovém měřítku oděvní výroba v letech 2000 až 2014 zdvojnásobila. Nyní se vyrábí více než 150 miliard oděvů ročně a 73 % veškerého textilu končí na skládkách nebo ve spalovnách.

Výzkum Evropské agentury pro životní prostředí z loňského prosince zdůraznil, že po potravinách, bydlení a dopravě je právě textil čtvrtou největší příčinou znečištění životního prostředí. Textilní průmysl je také na druhém místě ve využívání půdy a je pátým největším přispěvatelem k emisím uhlíku ze spotřeby domácností.

Ministři životního prostředí EU vyzvali Evropskou komisi, aby navrhla strategii, která by vedla k omezení neudržitelných modelů výroby a spotřeby v tomto odvětví, a aby bylo toto odvětví označeno za prioritu funkčního období předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyen, a to v rámci její vlajkové lodi: *Zelené dohody pro Evropu*.

Očekává se také, že Evropská komise předloží návrhy týkající se textilu ve svém novém Akčním plánu EU pro cirkulární ekonomiku, který má být zveřejněn 4. března 2020.

„Dnešní systém módního průmyslu prosazuje nadměrnou spotřebu, což vytváří obrovské množství odpadu. V první řadě ale musíme zamezit plýtvání a výrobky musí být používány déle. Stejně jako v případě jednorázových plastů musí vlády urychleně podniknout kroky s cílem zajistit větší dostupnost udržitelných možností jako jsou opravy, pronájem, sdílení a výměna oblečení. Je také nezbytné zajistit, aby byly k dispozici lepší informace o tom, z čeho je naše oblečení vyrobeno, a používat materiály, které neobsahují toxické látky, aby bylo bezpečné je opakovaně používat a recyklovat“, říká Stephane Ardit, manažerka politiky pro cirkulární ekonomiku v EEB.

Podle OSN je textilní průmysl odpovědný za 8 až 10 % světových emisí skleníkových plynů a odhaduje se, že do roku 2050 by mohla být móda odpovědná až za čtvrtinu všech emisí uhlíku.

Stephanie Arditi dále dodává: „*Klimatické požadavky nemají být jen o dekarbonizaci energie, kterou využíváme, ale také o změně způsobu výroby a spotřeby. V první řadě bychom měli začít tím, že přehodnotíme to, jak vyrábíme, používáme a znovu využíváme produkty – včetně textilií.*“

V roce 2019 vzbudilo vlnu mediálního zájmu Švédsko, když zrušilo Týden módy, tzv. Fashion Week organizovaný v mnoha zemích. Lidé po celém světě se také angažují v nejrůznějších iniciativách v oblasti tzv. pomalé módy (slow fashion), jako jsou hnutí Rebelie proti vyhynutí, akce „Buy Nothing Day“ nebo „Second Hand September“. V České republice jsou známé např. [SLOU Days](#) nebo výměny oblečení tzv. [swapy](#).

Na konci roku 2019 došlo v Dillí k požáru v továrně na oděvy, kde zemřelo 40 dělnic a dělníků. „*Právě miliony pracovníků a pracovníků textilního průmyslu jsou těmi nejzranitelnějšími. Čelí nebezpečným chemikáliím, často v nedůstojných podmínkách za minimální mzdy. Vzhledem k tomu, že se 193 vlád celého světa zavázalo globálně dosáhnout zodpovědné spotřeby a produkce v rámci Cílů udržitelného rozvoje (SDG), musí být všechny společnosti, včetně dodavatelských řetězců, povinny podniknout kroky zamezující porušování lidských práv a ničení životního prostředí*“, dodává Patrizia Heidegger z EEB.

V roce 2020 budou organizace v rámci kampaně Změň svůj šatník #WardrobeChange organizovat celou řadu osvětových a advokačních aktivit v celé EU.

Informace o kampani můžete sledovat pod hashtagem #WardrobeChange a budou aktualizovány na webu <https://makeeuropesustainableforall.org/wardrobe-change/>

Kampaň v České republice zaštiťuje *Česko proti chudobě a nerovnostem*, které má s podobnými kampaněmi již dlouholeté zkušenosti. Po tragickém zřícení textilní továrny Rana Plaza v Bangladéši roce 2013 představila např. virální video „[Bangladesh TV](#)“, poukazující na pracovní podmínky v zemích třetího světa, které mělo téměř 30 tisíc zhlédnutí. Aktuální video ke kampani můžete shlédnout [zde](#).

Kontakty:

Emily Macintosh, EEB, emily.macintosh@eeb.org

Stanislava Tomková, Česko proti chudobě a nerovnostem, tomkova@ceskoprotichudobe.cz